

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Olje og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Vår dato: 20 FEB 2013
Vår ref.: 200804649-51 ksk/toc
Arkiv: 312/190.23Z
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Tor Carlsen

Fjellkraft AS – Tillatelse til bygging av Beritsletta kraftverk i Gratangen kommune i Troms fylke – oversendelse av klage

I NVEs vedtak av 17.1.2013 fikk Fjellkraft AS tillatelse til å bygge Beritsletta kraftverk i Gratangen kommune. NVE har mottatt klage på vedtaket fra Skånland & Astafjord Jeger og Fiskeforening. Vi kan ikke se at det i klagen har kommet frem nye momenter av betydning for vårt vedtak som gir grunnlag for å endre dette. NVE opprettholder vedtaket og oversender saken til Olje- og energidepartementet for endelig avgjørelse.

Bakgrunn

NVE mottok søknad datert 31.1.2011, om tillatelse til å bygge Beritsletta kraftverk i Gratangen kommune i Troms fylke. Søknaden ble supplert med en endringssøknad den 21.12.2011. Beritsletta kraftverk vil utnytte fallet mellom kote 458 og 145 i en sideelv til Labergselva gjennom Belvasskaret. Kraftverket vil med fastsatte vilkår gi en årlig produksjon på 8 GWh.

Klager

NVEs vedtak ble fattet 17.1.2013 og hadde klagefrist 7.2.2013, pluss noe tillegg for postgang. Skånland & Astafjord Jeger og Fiskeforening har sendt inn klage datert 4.2.2013. Det er klaget i rett tid, jf. forvaltningsloven § 29.

Klagen

Vi refererer følgende fra klagen til Skånland & Astafjord Jeger og Fiskeforening:

«Skånland & Astafjord Jeger og Fiskeforening (SAJFF) viser til Norges vassdrags- og energidirektoratets (NVE) konsesjon til Fjellkraft AS datert 17.01.2013 for bygging av Beritsletta småkraftverk i Gratangen kommune. SAJFF påklager med dette konsesjonsvedtaket for Beritsletta småkraftverk til Olje- og energidepartementet. (...)

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Begrunnelse for påklagen

1. Samlet behandling av søknader om ny kraftproduksjon

SAJFF mener det er gjort saksbehandlingsfeil da Beritsletta småkraftverk ikke blir behandlet samtidig med andre søknader om småkraftverk og større kraftverk i umiddelbar nærhet. Det foreligger mange søknader om ny kraftproduksjon i området og jamfør OEDs "Nye rutiner for behandling av søknader om konsesjon for småkraft" skal alle omsøkte prosjekter i et geografisk område settes sammen og behandles i grupper. En samlet vurdering av miljøpåvirkningene for alle prosjekter i området er også i tråd med prinsippet om samlet belastning i Naturmangfoldlovens § 10. Det er søkt om 6 andre småkraftverk og ett større kraftverk (>10MW) i et forholdsvis lite geografisk område. SAJFF, sammen med flere, har krevd samtidig behandling av alle søknader. Dette står for oss som en selvfølge at dette også må gjelde for Beritsletta småkraftverk.

Hålogaland Kraft AS (HLK), som netteier i området, gjorde 05.07.2011 (Vedlegg 1) en henvendelse til NVE med ønske om å samordne konsesjonsprosessen av småkraftverk i Gratangen kommune for å få en samfunnsøkonomisk riktig utbygging av strømmettet. I søknad fra HLK om utbygging av Sula kraft – og pumpeverk poengteres det at det er kapasitetsproblemer i forhold til tilknytning av ny kraftproduksjon i Gratangen som skal tilkobles transformator i Kvandal. Det er planlagt flere småkraftverk i området til en vesentlig lavere utbyggingspris enn Beritsletta småkraftverk. Det er viktig at alle søknader behandles samtidig, slik at de prosjekter som gir størst kraftproduksjon til lavest mulig utbyggingspris og som gir minst negative konsekvenser for natur, friluftsliv og inngrepsfrie naturområder (inon) får tilgang til den kapasitet som enda finnes i strømmettet i Gratangen. I tillegg vil man også få en mer riktig oppgradering/utbygging av strømmettet med tanke på tilknytning for nyetablering av næringsliv i området.

Vi krever at konsesjon for Beritsletta settes på vent og sees i sammenheng med andre søknader om ny kraftproduksjon i området!

2. Behovet for økt kraftproduksjon og elsertifikater

Norge har et overskudd på kraft. Nordland, som grenser til de to potensielle utbyggingskommunene, har et kraftoverskudd på hele 40 %. Også Troms har i normalår overskudd på kraft, selv om det også kan variere noe gjennom året. Det er ingen "hastesak" å skulle bygge ned mer av det som er den største mangelvaren i Norge og Europa i dag, nemlig urørt natur. Beritsletta småkraftverk er tenkt en årlig middel kraftproduksjon på 8GWh. Sommerproduksjon er 6,45 GWh og vinterproduksjon på 1,55 GWh. Dette utgjør absolutt ingen forskjell i en region med stort kraftoverskudd! Videre er det en nasjonal målsetting, gjennom ordningen med elsertifikater, at Norge sammen med Sverige skal produsere 26,4 TWh ny fornybar energi i 2020 i forhold til 2011. En oversikt over tildelte konsesjoner viser at vi allerede er meget nært ved å nå være mål. Det er på tide å realisere kun de gode prosjektene, med lave utbyggingskostnader, høy kraftproduksjon og få om ingen negative konsekvenser for natur og friluftsliv. Beritsletta har en meget høy utbyggingskostnad på 4,9kr/kWh! Dette er høyere enn hva NVE selv har beregnet (4,5kr/kWh) som lønnsomt med dagens kraftpriser.

Tildeling av elsertifikater til utbygging av ulønnsom og uregulerbar vinterkraft vil ikke være fordelaktig for noen. I tilfellet med Beritsletta er vinterproduksjonen av kraft meget lav og inngrep i et nasjonalt viktig inngrepsfritt naturområde (inon), svært stort!

3. Meget stort bortfall av INON

Beritsletta småkraftverk er estimert å gi et brutto tap av inon – områder på ca 1,5km² (Sone 2), ca 2,5km² (Sone 1) og ca 2km² (Villmarkspregede områder). Både i opprinnelig og omsøkt søknad er det poengtert at søker har beregnet feil bortfall av inon – områder. Både i opprinnelig og omsøkt søknad for Beritsletta står det at nåværende grense for INON i området går omtrent der inntaksdam er planlagt. Dette er feil, da inntaksdammen ikke er planlagt ved nåværende grense for INON, som er ca på kote 380, lengre opp i dalen på kote 458. Vesentlig høyere opp i terrenget! Selv med feil plassering av inntaksdam, er det beregnet at det vil være et brutto tap av inon – områder på ca 1,5km² (Sone 2), ca 2,5km² (Sone 1) og ca 2km² (Villmarkspregede områder).

Vi har gjort en analyse i Arcgis10.1 som viser at brutto tap av inon – områder vil være henholdsvis 2,8km² (Sone 2), ca 5,4km² (Sone 1) og 3.1km² (Villmarkspregede områder). Vi har plassert inntaksdam på kote 458, slik det er beskrevet i søknaden fra Fjellkraft AS. Se for øvrig vedlagt kart (Vedlegg 2). Brutto bortfall er vesentlig mer enn i søknaden! Vi er forbauset over at kravet om ny estimering av brutto tap ikke er påkrevd fra saksbehandler, til tross for at dette var poengtert i høringsuttalelser. Det er nasjonal politikk at en ved planlegging skal ta hensyn slik at urørte naturområder i størst mulig grad bevares for framtida. Storting og Regjering har i denne forbindelsen nevnt hensyn til blant annet naturarv, friluftsliv, reiseliv og biologisk mangfold.

Målet om å bevare gjenværende inngrepsfri natur er uttrykt i flere stortingsmeldinger de senere årene.

- St.meld. nr. 17 (1998-99) "Verdiskaping og miljø - muligheter i skogsektoren"
- St.meld. nr. 39 (2000-2001) "Friluftsliv"
- St.meld. nr. 42 (2000-2001) "Biologisk mangfold"
- St.meld. nr. 25 (2002-2003) "Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand".
- St.prp. nr 1 (2004-2005) fra Miljøverndepartementet, er INON ført opp som eget arbeidsmål nr. 2.2. "Sikre at gjenværende naturområde med urørt preg blir tekne vare på".
- I St.meld.nr. 26 (2006 - 2007) om "Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand" – står det: "Soria Moria erklæringen fokuser på at stadig færre områder er uberørt av tekniske inngrep, og at vi må gi sterkere beskyttelse til slike områder."
- I St.meld. nr. 21 (2004-2005) om "Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand" blir det slått fast følgende om inngrepsfrie naturområde: "Tapet av slike områder må stanses. INON skal fortsatt være et viktig verktøy for å sikre inngrepsfrie områder som er av betydning for blant annet friluftsliv og biologisk mangfold."
- I St. meld. nr. 29 (1996-97) om "Regional planlegging og arealpolitikk" - er det fokusert sterkt på at de resterende inngrepsfrie naturområdene må forvaltes som en viktig del av vår nasjonale arv. Videre er det sagt at kommunene så langt som mulig må unngå inngrep i naturområder som er tilnærmet fri for tyngre tekniske inngrep.
- Stortingsproposisjon 1 S (2009-2010) fra Miljøverndepartementet hvor INON et eget arbeidsmål som går ut på "å sikre at gjenværende naturområder med urørt preg blir tatt vare på"

Da burde vi forvente av statlige sektormyndigheter at det tas tilbørlig hensyn til at disse områdene og at de i mest mulig grad skjermes mot utbygging og inngrep.

Det inngrepsfrie naturområdet på Gratangshalvøya er det siste resterende inon – området i kategorien villmark langs hele kysten av sør – troms og nordre Nordland. Områdets inngrepsfrihet har også meget stor verdi for opplevelseskvaliteten i friluftslivet. Kystlandskapet i Sør-Troms har

per i dag svært få inngrepsfrie områder igjen, og kun et villmarkspreget område. Hovedandelen av disse områdene ligger på Gratangshalvøya. Det må også nevnes at dette er i et særegent landskap fra fjord til fjell, noe som også må tillegges særlig vekt. En utbygging vil stride med alle retningslinjer og politiske mål om å ivareta gjenværende inngrepsfrie områder.

Det har vært påpekt ved høringsuttalelse på til opprinnelig og omsøkt søknad at bortfall av inon ikke var vurdert i henhold til OEDs egne "Retningslinjer for små vannkraftverk". Dette har man ikke fått gehør for, og det er vedtatt konsesjon uten at vurdering av inon er gjort i henhold til fastsatte rutiner for saksbehandling. Olje - og Energidepartementet har gjennom sine egne retningslinjer presisert at det særlig i kystområder med lite gjenværende INON at slike områder skal vektlegges høyere enn i området med mye gjenværende INON og at bortfall i utgangspunktet medfører konflikt med nasjonale miljømål.

Videre står det jo i retningslinjene at "INON – tapene må imidlertid vurderes i forhold til den lokale og regionale INON – statusen. Det vil si at i områder med lite gjenværende INON vil tap av INON vektlegges høyere enn i områder med mye gjenværende INON. Generelt er det svært lite INON igjen i kystnære områder. Inngrepsfrihet fra fjord til fjell, uavhengig av sone, tillegges spesiell vekt." Dette har vært påpekt, uten å få gehør.

I høringsuttalelse i forbindelse med søknad om utbygging av Sula kraft – og pumpeverk i samme område, og som berører samme inon – område som Beritsletta småkraftverk, har Direktoratet for Naturforvaltning (DN) påpekt at dette inon – området innehar 1 av 3 gjenværende villmarksprega områdene ved kysten i i Sør Troms; "I tillegg berører dette 1 av 3 gjenværende villmarksprega områder ved kysten i Sør-Troms, og området er således av nasjonal betydning."

Vi ber OED registrere at dette inon – området er av DN omtalt å inneha nasjonal betydning!

Vi ber om at de vurderinger som er gjort av DN i forbindelse med Sula kraft – og pumpeverk også tas med som en del av beslutningsgrunnlaget for vår klage på Beritsletta småkraftverk (Vedlegg 3). Utbygging av Beritsletta småkraftverk gir et meget stort bortfall av inon – områder på henholdsvis 2,8km² (Sone 2), ca 5,4km² (Sone 1) og 3.1km² (Villmarkspregede områder) og konsekvensene av utbyggingen står ikke i forhold til den kraftproduksjon som er beregnet.

Tap av inon som følge av et småkraftverk må sies å være betydelig, og i stor konflikt med OEDs retningslinjer og nasjonale miljømål!

Se for øvrig vedlagt høringsuttalelse fra SAJFF til Sula kraft – og pumpeverk i Gratangen og Skånland kommune (Vedlegg 4). Høringsuttalelsen gir god informasjon om de verdier som finnes følgende tema:

- *Friluftsliv og reiseliv*
- *Samisk kultur og kulturhistorie*
- *Landskap og inon*
- *Naturmiljø og biologisk mangfold*
- *Fisk & ferskvannsbiologi*

Skader og ulemper ved tiltaket for allmenne interesser overstiger ikke samfunnsnyttene og søknaden må følgelig avslås etter Vannressurslovens § 25.

Vi ber primært om at vedtaket omgjøres og konsesjon avslås! Sekundært, at konsesjon til Beritsletta settes på vent og behandles samtidig med andre søknader om ny kraftproduksjon i området»

Søkers kommentar til klagen

Vi refererer følgende fra søkers kommentar til klagen i e-post datert 15.2.2013:

«Fjellkraft kan ikke se at det er kommet opp noe vesentlig nytt i forhold til de opprinnelige uttalelsene som ligger til grunn for NVEs avgjørelse og som har blitt vurdert tidligere. Plasseringen av inntaksdammen på kote 458 medfører noe tap av inngrepsfritt område. Imidlertid vil den korrigerte løsningen med vannvei i fjell (tunnel) minimalisere de tekniske inngrepene mellom inntak og kraftstasjon. Det vedlagte INON-kartet i søknaden er av litt dårlig kvalitet og plasseringen av inntaksdammen kan være noe unøyaktig. En eventuell mindre justering av midtpunktet for INON-beregningen vil likevel kun ha marginal effekt på beregningen av INON. Fjellkraft mener Beritsletta er et godt samfunnsøkonomisk prosjekt med positive ringvirkninger for Gratangen kommune og regionens forsyningssikkerhet.

Fjellkraft mener en utbygging som omsøkt vil være akseptabelt med nødvendige avbøtende tiltak knyttet til bl.a. arrondering av berørte områder, samt tilpasning av anleggsdrift og installasjoner. Landskapet og opplevelsesverdien blir marginalt påvirket over korte strekninger/partier av tiltaket. Ved å tilpasse lokalisering og anlegg kan virkningene for landskap, natur og reindrift gjøres små og bærekraftige.»

NVEs merknader til klagen

Skånland & Astafjord Jeger og Fiskeforening mener at behandlingen av Beritsletta kraftverk må sees i sammenheng med andre søknader om ny kraftproduksjon i området og at det er begått saksbehandlingsfeil siden ikke Beritsletta kraftverk er behandlet i en gruppe. De mener også at prosjektet er ulønnsomt og har lav vinterproduksjon. Videre mener de at tap av INON er stort og ikke vektlagt i tilstrekkelig grad. Søker har i sine kommentarer påpekt at det ikke fremkommer nye momenter i Skånland & Astafjord Jeger og Fiskeforening sin klage sammenliknet med høringsuttalelsene som ligger til grunn for NVEs avgjørelse i saken.

Skånland & Astafjord Jeger og Fiskeforening viser til "Nye rutiner for behandling av søknader om konsesjon for småkraft" som ble lansert 21.3.2012. I dette dokumentet står det at:

«Det vil i langt større grad bli behandling av søknader i pakker, der alle omsøkte prosjekter i et geografisk område settes sammen og behandles i grupper.»

På grunnlag av dette mener de det er begått saksbehandlingsfeil. NVE vil påpeke at det ikke er en forutsetning for saksbehandling at søknader settes sammen i grupper. Det står også i samme dokument under punkt 5 at:

«NVE har et betydelig antall søknader som er til behandling i form av kvalitetssikring eller at de er/har vært på høring. Disse blir videreført i behandling av de som er saksbehandlere i dag, og må ikke vente på at nye rutiner med behandling i pakker starter opp.»

NVE minner om at Beritsletta kraftverk ble sendt på høring 22.2.2011 med en oppfølgende begrenset høring av planendringen 12.3.2012. Beritsletta kraftverk ble sendt på høring sammen med søknadene for Hesjeberg I, Hesjeberg II og Tjuvskjærelva kraftverk og ble behandlet etter de nye rutinene av 21.3.2012 så langt det var mulig. De tre andre sakene ble avsluttet henholdsvis 29.6.2012, 29.6.2012 og 20.9.2012.

NVE vil presisere at det er lagt stor vekt på å diskutere prosjektenes virkninger, både på reindrift, det biologiske mangfoldet, landskap, friluftsliv og INON, i KSK-notat nr. 5/2013. Uenighet om tap av INON er lagt til grunn for NVEs vurdering. NVE har lagt vekt på at kraftverket med boret tunnel og med inntaksdam som er trukket ned i dalsiden vil innebære et inngrep med redusert synlighet.

NVE har foretatt en vurdering av samlet belastning på inngrepsfrie naturområder på Gratangshalvøya i Skånland og Gratangen kommuner. I NVE sin vurdering ble fordelene knyttet til en utbygging funnet større enn de ulempene en utbygging ville medføre for allmenne og private interesser.

Konklusjon

NVE kan ikke se at det i klagen er kommet frem nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vårt vedtak av 17.1.2013. NVE opprettholder derfor vedtaket om å tillate bygging av Beritsletta kraftverk.

Vi oversender med dette saken til Olje- og Energidepartementet for endelig avgjørelse, jf forvaltningsloven § 33.

Sakspapirene oversendes elektronisk.

Med hilsen

Rune Flatby
avdelingsdirektør

for Øystein Grundt
seksjonssjef

Kopi: Fjellkraft AS, Postboks 7033 St. Olavs Plass, 0130 OSLO
Skånland & Astafjord Jeger og Fiskeforening, Strømshågen, 9446 GROVFJORD